

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részére évi 4 korona. Elfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-tér Bánffy-palota intézendők.

*

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyzs. cm.) 6 k., féloldal 3 k., negyed oldal 1 k. 50 f. Egyesületi tagok es fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felölös szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Jegyzőkönyv

fölvétetett az Erdélyrészi Méhész-Egyesület házsongárdi méhésztelepén 1909. július 25-én a folyó évi július 8-tól 25-ig tartott második méhész tanfolyam hallgatiónak vizsgája alkalmával.

Jelen voltak: *Bokor* Károly alelnök, Dr. *Zsögön* Béla ig. alelnök, dr. *Balázs* Ferenc főtitkár, *Tasnády Szeöcs* Samu titkár, *Zsögön Rác* Mihály pénztárnok, *Ványolós* Miklós szerkesztő, egyesületi tisztviselők.

Kremnitzky Aladárné urnő, dr. *Szabó* Domokos, *Lehöez* János. *Rákosi* Albert, *Várady* Mihály, *Geltsch* Lajos, *Nesselfeld* Viktor, *Szilágyi* Márton, dr. *Bruckner* Antal választmányi tagok.

Dr. *Balázs* Ferenczné, dr. *Szabó* Domokosné, *Ványolós* Miklósné, *Mészáros* Béláné, *Várady* Berta, *Bokor* Erzsike, *Papp* Erzsike urhölgyek; *Gönczi* János Marosvásárhelyről, *Boros* József, *Halász* István, *Perényi* Vincze, *Bory* Imre Keszthelyről, *Kocsis* István Kovásznáról, dr. *Balló* István, *Ferenzi* Géza, *Szöcs* Ede, *Zöld* Márton, *Simonffi* István, *Kal-*

lós Manó, Chirilla Viktor, Rosescu Jenő, Vagner Adolf, Erdősi István, Fenyvesi Gusztáv, Dunky Károly, Gálffy Pál, Pap Zoltán, Vancza Lajos, Szabó Bandi, Szabó Erzsike, Székely Erzsébet, Balázs Ibolyka, ifj. Zsögön Béla, Balázs Ernő, Balázs Ferenc, Szentgyörgyi József vendégek.

Elnökölt: Dr. Zsögön Béla ig. alelnök.

Jegyzett; *Tasnády Szeőcs* Samu titkár.

Tanfolyam előadók: Dr. Balázs Ferenc főtitkár, Ványolós Miklós szerkesztő.

Elnök üdvözlővén a nagyszámban megjelent vendégeket, felkéri a tanfolyam előadóit a vizsga megtartására.

A vizsgáltak úgy az elméleti, mint gyakorlati méhészkedés terén szép sikert értek el, a gyakorlati méhészkedésen kívül elsajátították a kaptár készítést is, s minden egyes tanfolyam-hallgató maguk által készített kaptárt kapott jutalmul s egyuttal emlékül.

A vizsga befejezése után dr. Zsögön Béla a tanfolyam-hallgatókhoz intézett beszédében további munkálkodásra buzdította őket, hogy legyenek buzgó apostolai e rendkívül fontos közgazdasági ágának s terjesszék azt, mint amugy is a népnevelői vezetői a nép jólétére s hazánk felvirágoztatására.

A tanfolyamhallgatók nevében *Tarcsafalvi* Albert ig. tanító mond köszönetet a Méhész Egyesület vezetőségének azért, hogy őket a méhtenyésztés hivatott munkásaivá avatta fel s egyuttal hálás köszönetet mond dr. Balázs Ferenc főtitkár és Ványolós Miklós egyesületi szerkesztő előadóknak, hogy fáradságot nem ismerő kitartó odaadással, egyszerűtettel megismertették velük a méhészkedés mibenlétét, gyakorlati fontosságát s kéri az egyesület vezetőségét, hogy őket immár, mint méhészeket s egyesületi tagokat részeltesse továbbra támogatásával s utmutatásával.

Végül dr. Balázs Ferencz a hallgatóknak elismerését és köszönetét fejezi ki a tanfolyam ideje alatt tanusított szorgalmuk s egyszerűtetükért s kéri, hogy ezen szeretetet tartásuk meg továbbra is s legyenek buzgó tagjai az egyesületnek.

A vizsga a bizonyítványok kiosztásával s elnök éltetésével végződött.

K. m. f.

Dr. Zsögön Béla.
ig. elnök.

Tasnády Szeőcs Samu,
titkár, jegyzőkönyvvezető.

A méhek áttelepítése.

A méhészetben gyakran előforduló eset, hogy egyesek a kasokba telepített méheket kaptárba óhajtanák átlakolni. Különösen azokból a kasokból, amelyek már igen régiek s e miatt az építmény egyrészi egészen fekete, másrészt annak nagyrésze mézzel van tele, különösen a csucsoknál, ahol meg is cukrosodik és a méhekre hasznavehetetlenné válik — igyekezik a méhész a méheket ingószerkezetű kaptárba helyezni.

Az áthelyezés egyik módja a kidobolás, amelyet különösen a német méhészek dicsérnek, de amely csak nagy ritkán szokott sikerülni, mert az anya az eredeti kasból csak nagy nehezen üzhető ki. Ez a hosszadalmas és kipróbált türelmet igénylő eljárás nem ajánlatos, annál kevésbbé a sok páncsolással, méz és fiasítás elpocsékolásával járó ama másik eljárás sem, hogy az építményt vagdossuk ki, szabjuk keretekbe s helyezzük egy üres kaptárba, melyet a kifosztott kas helyére állítunk. Ezzel az eljárással is sok idő telik, sok méh pusztul, de még az anya testi épsége is veszélyeztetve van.

Módját kell találnunk annak, hogy csekély munka árán és ugyszólván fáradság nélkül telepítsük át a méheket a kasból a kaptárba. Ez irányban a méhek természetének tanulmányozásából nyert tapasztalat adja meg a leghelyesebb utbaigazítást.

A kassal méhészkedők azok alá a kasok alá, amelyekben már több hely az építésre nincs, pótlást tesznek, hogy a család tovább építkezhessek. Ezt az egyszerű pótlást meg-

tehetjük úgy, hogy ennek következményeként a könnyű áttelepítést eszközölhessük.

Tegyük a kast egy olyan deszkalapra, amelynek közepén egy 16 cm. széles és 25 cm. hosszú 4 szegletű nyílást vágtunk, úgy, hogy a léputcák a nyílás szélességével legyenek párhuzamosak. Az ilyen deszka aljazattal ellátott kast állítsuk fel egy olyan ládára, mely megfelel a kaptár egy keret sorának s 10 lépkezdéses kerettel s röplő nyílással el van látva.

E szerint a kas lépei az alatta levő láda kereteivel egy irányban fognak haladni s utóbbiak a kas lépeinek mintegy folytatásaként fognak szerepelni s a kas előbbi hidegépítménye meleggé alakul át.

A méhek a tágasabb tért szívesen fogadják, a lépkezdéses kereteket kiépítik, az anya is leereszkedik a kasból s az új építményt kezdi bepetézni.

Kisérjük tehát figyelemmel és amikor a petéket látjuk, a kereteket szedjük ki és helyezzük egy üres kaptárba, de figyeljük meg, hogy az anya valamelyiken rajta legyen s ha erről meggyőződünk, akkor a műtét fényesen sikerült.

További eljárásunk a következő: A kaptárt, amelybe az anyát a bepetézett keretekkel áthelyeztük, tegyük a kas helyére, a kast vigyük el onnan, amiből az idős kijáró méhek a kaptárba fognak visszamenni, az ifjakat pedig a seprőgarat felhasználásával a kaptár ajtaján abba beleseperjük. De ki is rázhatjuk az ifjú méheket egy üres kasba s onnan a kaptárba zudithatjuk.

Az így üres, illetve népétől megfosztott kas építményét szépen kivagdossuk, azokból a fiasításos részt, ha ugyan van keretekbe szabjuk s beadjuk a családnak, a mézet pedig tetszésünk szerint felhasználhatjuk.

Ezt az eljárást akkor tehetjük meg biztos eredménnyel, amikor a méhek még építkeznek, tehát a főhordáskor.

V.

A bőséges rajzás.

Az idei nyár kedvezően hatott a méhek szaporodására, elannyira, hogy a rajokban, még pedig a természetes rajokban, már rég nem tapasztalt szaporulat állott be.

Jól is történt ez ott, ahól az elmúlt tulszigoru tél a méhcsaládokból százalékot követelt magának, ahól a hosszantartó hideg a méhészek állományát megtizedelte, legalább az idei kedvező nyár kárpótolta a tél okozta veszteséget.

Elismert dolog az, hogy a nedves esztendőben a méhek természetes szaporodása rendesen aránytalanul nagy, amit a nedves időjárásnak tulajdonítanak, a melegben minden növény buján tenyészik s a méheknek elég táplálékot nyújt, a mi a szaporodást elősegíti. De nemcsak a táplálék bősége, hanem annak minősége is előnyösen befolyásolja a méhek természetes szaporodását. Ugyanis a méhek akkor szaporodnak legjobban, ha a táplálékuk amit a növényekről gyűjtenek hig és nem hamar sűrűsödő.

Ez a körülmény arra enged következtetni, hogy mindazokban az években a mikor bőséges csapadék képződésre van kilátásunk, egyuttal a méhek bőséges szaporodását is várhatjuk. Ilyen esztendők főképen azok, amelyeknek uralgó bolygója Saturnus. Ennek az égitestnek hatása megérzik a föld légkörén, azt nedvessé, csapadékossá teszi. Ezt tudták a régiek is és gazdaságukaf már jóelőre ahoz alkalmazták. És miután ennek a bolygónak hatása rendszerint a következő év április haváig szokott terjedni el lehetünk készülvé, hogy az egész nyarunk, az ősz, a tél és a jövő tavasz is állandóan megtartja ezt az esős nedves jelleget.

Már most, ha számot akarunk vetni a méhészettel sok jó, de talán még több rossz oldalát fogjuk találni ennek az esztendőnek

A milyen kedvező a méhészekre nézve a méhcsaládok bőséges, természetes szaporodása, épen olyan káros az, hogy ez a szaporodás későn, a főhordás után következett be, amikor az új rajoknak már csak alig van amiből szükségletüket beszerezzék. Tehát a meglevő, a törzscsaládok

által begyűjtött mézzel csak csinyán bánhatunk, nehogy azt korán eladván, őszire a betelelésnél megszoruljunk. Itt számot kell vetnünk azzal is, hogy a bekövetkezendő nedves tél nem lesz oly hideg s akkor a méhek bővebb táplálékot lesznek kénytelenek fölvenni, ami szintén súlyosbitaná a mézhiányt. Meglehet azonban, hogy a nedves nyár a letarolt mezők és réteken új növényzetet teremt, amiből késő őszig lesz a méheknek tápláléka s talán még télirevalót is gyűjthetnek, de ez csak remény, és nem bizonyos dolog.

Egy másik hátránya va a bőséges szaporodásnál a nedves, esős, zivataros időkben. A tömeges meganyátlanodás és terméketlen anyaság.

Minden méhésztudja jól, hogy az anya nászkivonulását a legtisztább derűs napon tartja meg, s ha ez a várva várt nap 2—3 héten belül be nem következik, a természetes anya minden kifejltsége mellett elvesziti a megtermékenyülés iránt való ösztönét s veleszületett szüznemzőképességénél fogva elkezd a herepeték lerakását s előáll a rendes, természetes anya személyében az álanya, a mi a család pusztulását vonja maga után.

Ha pedig egy szépnek ígérkező napon az anya nemi érzékétől ösztönöztetve megkíséríti a nászkivonulást, egy hirtelen támadt zivatartól meglepetve nyomorultan elpusztul árván hagyván a reá várakozó családot, a mely kénytelen új anyát nevelni, ha ugyan van fris dolgozó pete a lakásban a miből azt eszközölhesse. S ha ilyen nincs kénytelen a már fejlődésnek indult dolgozós kukacból anyát nevelni, amely ha kifejlődött s feltéve, hogy sikeres nászutazása volt is hiányos fejlettsége miatt nem fog megfelelni annak a várakozásnak, a melyet a nevelő család tőle méltán megkövetel.

Nagyobb méhesekben, ahól a berendezkedés meggyőzheti a tömeges anyátlanoságot a rendelkezésre álló tartalék anyák felhasználásával ez a körülmény aggodalomra okot nem szolgáltat.

Annál érzékenyebben érinti azonban a kisebb méhesgazdákat, akik nem rendelkeznek sok tartalék anyával s

örömmel fogadják a rendkívüli szaporodást, ami legjobb esetben végtére is az új családok számának az egymásra verésével való megcsökkentésére vezet.

A nedves időben gyűjtött méz minősége sem kecsegtet valami nagy eredménnyel. A begyűjtött méz híg, besűrűsödéséhez hosszabb idő kell, a mi annak bepecsételését késlelteti. Ez sem kedvező a méhészekre nézve, mert a kaptárban több ideig foglalván a helyet, a méheket helyszüke miatt a kínálkozó gyűjtési alkalomtól visszatartja, mert a méhész azt pergetés céljából ki nem veheti, ha számot vet azzal, hogy az éretlenül kipergetett méz erjedésbe indul.

Tehát ez itt előadott néhány példából is látható, hogy a méhek bőséges szaporodása épen úgy mint a a sovány esztendőnek meg vannak a maga szinte kikerülhetetlen hátrányai.

Zilahi.

A híg méz bepecsételése.

Tudvalevő dolog, hogy a méhek a begyűjtött és elraktározott mézet mindaddig be nem pecsételik, amíg az anyyira meg nem sűrűsödött, hogy erjedésbe többé nem mehet. Miután pedig a méznek megsűrűsödéséhez — az időjárás szerint — több kevesebb idő szükséges, amennyiben szárazabb időben gyorsabban, nedvesben sokkal később sűrűsödik meg a méz. A nedves, esős években általában megtörténik, hogy a begyűjtött méz a kaptár teljes belmértét betölti, de miután a méhek még be nem pecsételhetik a méhész a telt kereteket a kaptárból ki nem szedheti, hogy azt jóhiszeműleg értékesítse s ezzel a méheket — az esetleg még bőven eresztő mézforrások kihasználásától kénytelen akarata és a haszon ellenére visszatartani.

Az így nagy tömegben heverő befedetlen méz a családnak terhére van, mert helyszüke miatt kénytelen az anyát a pete lerakásban korlátozni, hogy a még begyűjthető mézet legyen hova elraktározni. Ily körülmények között a család

népessége idő nap előtt rohamosan fogy s a midőn a család telelőbe menne, olyan kevés a bogár benne, hogy aligha megéri a tavaszt, mert a kaptár belsejének több, mint $\frac{2}{3}$ -ad részét a méz tölti be.

Ennek az állapotnak legszebb példáját látjuk az ingatlan szerkezetű méhlikásokban vagyis a kasokban, ahol őszre egy némely szorgalmasabb család temérdek mézet gyűjt össze, a kas nagyon sulyos lesz, de alig lézeng benne egy néhány bogár. Az ilyen kas *magnak* nem való. Tudták ezt a régiek jól s az ilyen kasokat ősszel lekénezték és lekénezik ma is, mert nincs benne elég népesség. Ma már nem az okszerű tapasztalat, hanem a régi hagyomány alapján kénezik le a sulyos kasokat a közönséges méhészek. Mint tudva van, rendre emelgetik meg a kasokat s a legsulyosabbakat pusztítják el, mert természetes az, hogy a mézzel telt kasok sokkal sulyosabbak azoknál, a melyekben sok a bogár. Ezzel csaldódnak a szaporítás céljából kasokat tartó okszerű méhészek is, mert gyakran megesik, hogy a legsulyosabb kasok pusztulnak el más tavaszra. Tehát igaz az, hogy a sulyos kas nem *magnak* való.

Ez történne a kaptárral is, ha a méhése annak idején a bajnak elejét nem vehetné s aki elejét nem veszi, elveszti legszorgalmasabb családját.

De hát van-e annak valami praktikus módja, hogy a hig méznek kár nélkül való eltávolításával az anya petézését szabaddá tegyük? Igenis van.

Az olyan időben, amikor a nedves időjárás következtében a méhek hig mézet gyűjtenek, sokkal nagyobb arányu a méhek természetes szaporodása, a rajzás is. (Lásd Sótér: A méh és világa I. köt. 2. rész 889. l. 4. bek.) A rajzást kell tehát okosan felhasználnunk arra, hogy a még be nem sűrűsödött mézet használhatóvá tegyük.

Ugyanis a befogott és a kaptárba helyezett raj tudva-levőleg sokkal jobban fejlődik, ha csak az alsó keretsoron van. Azt a sort sokkal gyorsabban építi ki, mintha két egymás fölébe helyezett üres keretsorra lakoljuk. Ezt a kedvező

helyzetet kihasználhatjuk a még be nem sűrűsödött méz elraktározására.

Az anyatorzsek által megtöltött, de még meg nem sűrűsödött (tehát födetlen) mézet adjuk be a rajoknak a második sorban. A rajok ezt szívesen fogadják s a nélkül, hogy ahhoz nyulnának, — mert a méh mindaddig nem nyul a készhez, amig kívülről hordhat — azt saját vagyonuknak tekintik s a kaptár meleg légkörében a beadott méz megsűrűsödván maga a raj fogja azt bepecsételni.

A bepecsételt mézet azután a raj kaptárából kivehetjük ott hagyván a még be nem fedett kereteket. Az elvettek helyét üres lépekkel, esetleg újabb hig mézzel telt keretekkel pótoljuk.

Az anyatorzsek kaptáraiba pedig, ahonnan a még be nem sűrűsödött mézzel telt kereteket eltávolítottuk, adjunk be üres kereteket, hogy a még meglevő hordást a méhek jól kihasználhassák.

Ez az eljárás mindaddig ismétlendő, amig a hordás meg nem szűnik, amikor aztán az egyes kaptárakban — az anyatorzseknél, mint a rajoknál — megvizsgáljuk a mézet, a befedett kereteket kivesszük, a be nem fedetteket, a szerint, amint a méheknek télire elég vagy sok, a kaptárakban hagyjuk, esetleg mint fölöslegest elvesszük.

Az eljárás egyszerű és minden alkalommal célra vezet, anélkül, hogy a méheknek ezáltal valami kellemetlenséget okoznánk. Sőt ellenkezőleg a méhek gyűjtése, fiasítása hátramaradást nem szenved, e mellett a későre besűrűsödő méz is időt, helyet és alkalmat nyer olyan állapotba jutni, hogy a méhek azt befedhessék.

Sóvári.

Augusztus a méhesben.

A főhordás a legtöbb vidéken ebben a hónapban megszűnt. Azonban ott, ahol nagyobb méhesek is vannak s a mezőgazdaság a méhtenyésztésre is kiterjeszkedik, a tulaj-

donos gondoskodik méheinek legelőről. Ahol ilyen gazdaság nincs, ott a méhek csak alig képesek a mindennapijukat begyűjteni azokról az itt-ott vadon tényésző virágokból, mint pl. a sikkantyu, zászpakikerics stb.

Ezen az állapoton könnyen segíthetnénk, ha annak idején az utak mellett vagy más elhagyott helyeken mézelő növények magvait hintjük el, hogy augusztusra azok kivirítván, a méheknek elegendő táplálékot nyújtanak. Ilyenek a facélia, a fehér lóhere, bibor lóhere stb. amelyek nagyon hálsán fizetnek.

Sokkal kedvezőbb a helyzet ott, ahol a tisztessű *még* tenyészik. Azért mondom, hogy még, mert a legtöbb helyen a mélyen szántó vasekék teljesen kipusztították. Ahol pedig tenyészik és augusztusban langyos esőzések vannak, valóságos áldása méhnek, méhésznek egyaránt.

A tisztessű virágzása egy új főhordás, amely sokszor sokkal jobban fizet, mint a juniusi, különösen kedvező időjárás mellett valósággal ontja a mézet.

Azokon a helyeken, ahol nincs már kilátásunk nagyobb hordásra a röplő nyilásokat szükítsük meg, hogy az esetleg támadó rablásnak — a melyre a méhek a hordás beosztásával nagy hajlandóságot mutatnak — idejében elejét vegyük.

Sokan a vándorméhészetre gondolnak, de azt ajánlom, hogy annak költségei és a nyerendő haszon között jó előre számot vessünk, nehogy a begyűlt méz értéke még az utazás költségeit se fedezze s fáradságunk csak a hiábavaló kísérlet szomorú adója legyen.

Inkább gondoskodjunk méheink állapotáról, hogy azokat oly karba helyezzük, hogy a betelelés fáradság és aggodalom nélkül menjen végbe. E célból vizsgáljuk át méhcsaládainkat. A fölösleges mézes kereteket távolítsuk el, de hagyjunk az egyes kaptárakban annyit, a mennyi a téli szükségletre elég. Legyen gondunk arra, hogy az anyasági állapot minden törzsnél rendben legyen, különös figyelemmel lévén azok iránt a törzsek iránt, a melyekben még a heréket megtűrük. Terjedjen ki figyelmünk arra is, hogy az épít-

mény a kaptárakban rendes szabályos legyen, hogy a méhek téli közlekedése a zugépítés vagy összedölt lépek miatt ne korlátoztassék. Távolítsuk el a kaptárból a régi — tehát megszükült lépeket s inkább az ujjakat hagyjuk benne, hogy a jövő évi fiasítás jól kifejlődhessék.

Óvjuk méheinket ellenségeiktől, különösen a darázstól, amely gyümölcsérésig a szabadban táplálékot nem találván sűrűn keresi fel a méh lakásokat mézrablás céljából.

Olyan vidékeken, ahol a tél hamar szokott beköszönten, augusztus végén már a betelelést is eszközölhetjük, ami egyébiránt szeptember hó első felében sem lesz késő.

A méh.

Tavasza, te áldott, ki a virágok
Kelyhét csókokkal nyitogatod,
Szövöd a selymét avar mezőnek,
Behinted fénnel az alvó földet:
Ha gondolok rád, dalba kapok . . .

Egy fénynyiláson karodon látom
Szép testvéred, a komoly Nyarat,
Amint vezeted előre, játszva,
Fején barázdák buzakalásza
S pacsirtadal közt eltűnsz azalatt . . .

Mi édes volna, mi gyönyör volna
Két testvérlányról dalt zengenem.
Más pár vonása — s mégis a mása
S együtt: a Munka, Dal, Szerelem.
Érinti ujjam a koboz hurját,
Hanem hiába, ma hangtalan.
Mögöttem egy kis méh döngicséli:
Ne illatát gyűjtsd, mézét a virágnak,
Jámbor dalos, vágd földhöz citerádat:
Ma a munkának napja van! . . .

S kezemből, im, a kobozt elejtem,
S mind, ahol a föld kincsét kitárja,
A méhikéhez, erdő-mezőre,
Illatos hársról buzavirágra,
Társul szegődik akkor a lelkem.
S amig virágport seperget össze
S zümmögve, dongva válogat közte,
Hogy majd ne éljen szükös kenyéren;
S virágok kelyhe amig marasztja,
Nektárát bőven szivogatva:
A lelkem édes magába szállva,
Mellette ül egy sziromlevélen.
S ha hangja olykor meg-megszakad:
Biztatgatja, hogy döngicséljen.

* * *

Én picinyke méh vagyok,
Ámde sok nagynál nagyobb,
Mert a dolgot szeretem,
Ez az én művészetem.

Virágoknak kelyhiben
Télen nektár nem terem . . .
Siess, mert az óra jár,
Itt a tavasz, itt a nyár!

Eszményképem a család,
Munkálom is a javát.
Rakok művészsejteket
S fiakat nevelgetek.

Kit imádva zsong a nép,
Ajkán a királyi méz . . .
Balgá, ki ránk vet szemet,
Népünk egy kész hadsereg.

Én picinyke méh vagyok,
Ámde sok nagynál nagyobb . . .

Tanítgatom szertesztét
A munka művészetét.

* * *

Igy döngicsélt a kis művészbogarca
S megrezzent reá a szíromlevél:
Ime Tavasz s Nyár, pártás szép leányok,
Egy dal az elnémult dalomér! . . .
Kinek a munka édes hitvallása,
Virágporos pici méh muzsikálta
Faceliák, rezedák kelyhinél
S édes nektárát szíván, megfogadta,
Hogy mig dolgozhat, csupa addig él . . .
Azután elszállt dúsán megrakodva:
Zümm! zümm, zümm! Ujra itt vagyok!
Mig egyszer a páratlan munkás
Lehull az utban és — halott.
Az ág leejt néhány lombot fölébe,
A nap pedig pár halvány sugarat
S lepke fogaton, hangya gyászkiiséret . . .
Ennyiből áll a temetési nap.

*

Mikor küntjárok a határban,
Tudom én, hogyha méh-halál van:
Amint lépegetek elébb
Egy-egy virág búsan lehajtja
Szerelmetes kicsi fejét . . .

Tarcsafalvi Albert.

70939. szám. IX/A—2.

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 14-én megkezdődő két éves méhészmunkás tanfolyamra pályázat hirdettetik. Fel fog vétetni hat olyan egyén, kik 16-ik életévüket betöltötték, de 35-ik évüket még tul nem haladták.

A felvételt kérő és egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat a magy. kir. földmivelésügyi miniszterhez (Budapest, V. Országháztér 11.) folyó évi augusztus hó 15-ig a következő okmányokkal felszerelve kell benyújtani.

1. Keresztlevél (születési bizonyítvány);
2. az elemi népiskola négy osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvány;

3. hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó valamely mező-, kert-, szőlő- vagy erdőgazdaságban, mint segédmunkás, vagy mint egyéb alkalmazott legalább egy évet gyakorlatilag töltött és használhatóságának s megbízhatóságának tanujelét adta. A földmives vagy kertmunkás iskolát végzettek előnyben részesülnek;

4. azok, kik szülői gondozás alatt nem állanak kifogástalan magaviseletükről tanuskodó községi bizonyítványt, azoknak pedig kik szülői vagy gyámi gondozás alatt állanak, az említett községi bizonyítványon kívül még a szülők esetleg gyámjuk oly beleegyező nyilatkozatát is kell mellékelni, mely az illetőknek a tanfolyamra való belépést megengedi;

5. csatolandó továbbá az ép, egészséges és munkára edzett testalkatát igazoló orvosi bizonyítvány, a himlőoltási bizonyítvánnyal együtt;

6. a hadköteles sorban levők részéről szükséges annak feltüntetése, hogy a katonai szolgálat teljesítésének ideje, a gazdaságban töltendő két év tartalmával nem esik össze. Előnyben részesülnek azok, kik hadkötelességüknek már eleget tettek.

A tanfolyamra felveendő egyének a telepen szabadlakást és államköltségen teljes ellátást kapnak. A hallgatók betegség esetén ingyenes orvosi segélyben és gyógyszerben részesülnek. A szükséges könyveket, írószereket, a gyakorlati munkákhoz megkívántató felszereléseket, szerszámokat és eszközöket a tanulók használatra a gazdaságban kapják.

Ezeken kívül évenként minden növendék 60 korona ruhapénzben is részesül oly módon, hogy a szükséges ruházatnál ezen összeg erejéig a gazdaság vezetője gondoskodik.

Budapest, 1909. évi július hó 16-án.

Magyar Királyi Földmivelési Miniszter.

Méhészeti előadások.

Az állami méhészeti szaktanítók folyó évi augusztus hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartanak előadásokat.

1. *Pataki Béla második kerületi székhelye Pápa.* 6-án Vináron, 7-én Gergelyin, 8-án Belsőraton, 9-én Simonyin, 10-én Oszfiasszonyfán, 11-én Sárváron, 12-én Porpáczon, 13-án Darázson, 14-én Vápen, 16-án Hermánon, 17-én Dömötörin, 18-án R.-Molnárin, 19-én Vasváron, 21-én Oszkón, 22-én Győrváron, 23-án Egerváron, 24-én Zala-Szent Ivánon, 25-én Olláron, 26-án Szepetken, 27-én Zalabéren, 28-án Rigácson, 29-én Nemeskereszturon, 30-án Jánosházán, 31-én Bobán.

2. *Valló János harmadik kerületi székhelye Pozsony.* (2. Vincellérinkola) 9-én Sztankovánban, 10-én Gombáson, 11-én Rózsahegyen, 12-én Oszadafalban, 13-án Koritnyiczán, 14-én Liptóteplán, 16-án Liptószentmiklóson, 18-án Liptóújváron, 19-én Csorbán.

3. *Rózsa János negyedik kerületi székhelye Sárospatak.* 13-án Putnokon, 14-én Rimaszécsen, 15-én Várgeden, 16-án Rimaszombaton, 17-én Felsőbalogon, 18-án Meleghegyen, 20-án Kisgöczőn, 21-én Radvácson, 22-én Bártfán, 23-án Makcsán.

4. *Forgách Lajos ötödik kerületi székhelye Arad.* (Nagyváradit utca 9.) 16-án Békéscsabán a gazdasági ismétlő iskolánál, 17-én Dobozon, 18-án Dobozmegyeren, 21-én Kamuti iskolánál, 23-án Kondorosón, 25-én Fáspusztán.

5. *Tóth János hatodik kerületi, székhelye Nagyenyed.* 23-án Zalatnán, 25-én Abrudbányán, 26-án Vorespatakon, 28-án Preszákon, 30-án Diómálon.

6. *Nagy János hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár.* 6-án Füleházán, 7-én délelőtt Magyarón, délután Disznajon, 8-án délelőtt Felfalun, délután Beresztelkén, 8-án délelőtt Abafáján, délután Körtvélyfáján, 11-én Kolozspusztán, 12-én Válaszaton, 13-án Kolozsborsán.

7. *Valló Árpád nyolcadik kerületi, székhelye Temesvár,* a gödöllői állami méhészeti gazdaságban tesz szolgálatot, Budapest, 1909. évi július hó 14-én.

Kovács Antal s. k.,
méhészeti felügyelő.

Irodalom.

„*A Háziorvos*“ című népszerű egészségügyi folyóirat júliusi száma gazdag tartalom és érdekesség tekintetében felülmúlja az eddig megjelent számokat is. Különösen ki kell emelnünk dr. Fürst Zsigmondna : „A vasuti hygienáról“, dr. Bród Miksának, a jeles tollú szakírónak : „A dadogásról“ és dr. Szántó Manónak : „A pályaválasztásról orvosi szempontból“ stb. című na-

gyobb értekezését. A „Nemes-Keve“ cím alatt a „Tárca“ rovatban közölt hygienikus elbeszélés folytatása, a „Különféle“ rovat érdekességei, szóval a lapnak minden egyes közleménye méltán tarthat számot arra, hogy a művelt magyar közönség élvezettel fogja olvasni azt. Érdeklődéssel várjuk a kilátásba helyezett „Háziorvos olvasó könyvtárát“, amelyről való prospektust és első számát a lapban találja meg az olvasó.

„A Háziorvos“ új főszerkesztőjének, dr. Bród Miksának kilátásba helyezett munkássága csak emelni fogja a lapnak magas színvonalát. A magunk részéről a legmelegebben ajánljuk ezen hazafias, emberbaréti és kulturmissziót teljesítő havi folyóiratot a magyar közönség figyelmébe.

Csekély 2.40 K az előfizetési ára egy évre, tehát oly csekély összeg, amelyet a legszűkebb anyagi megerőltetés nélkül áldozhat bárki arra a nemes célra, amelynek szellemében „A Háziorvos“ működik. Mutatványszámot szívesen küld „A Háziorvos szerkesztősége és kiadóhivatala, Budapest, VI., Andrássy-ut 27. szám.

TARTALOM: Jegyzőkönyv. — A méhesek áttelepítése. V. — A bőséges rajzás. Zilahi. — A hig méz bepecsételése. Sövári. Augustus a méhesben. — A méh. *Tarcsafalvi Albert*. — Pályázati hirdetmény. — Méhészeti előadások. — Irodalom.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület telepén az egyesület által saját műhelyében készített

==== KAPTÁRAK ====

kaphatók. ➡ Egy jó anyagból, csinosan elkészített ➡

országos méretű kaptár

ára teljesen felszerelve, Kolozsvár állomásra szállítva: tagoknak ⊖ korona, nem tagoknak 11 korona

Megrendelések Dr. BALÁZS FERENCZ főtitkár urhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3 sz. intézendők.

Az egyesület vesz: nyers viasszot, kiolvasztatlan lépekért, viasztörmelékért utánvéttel béküldve, különként fizet 1 koronát. Postai vagy vasuti költséget a küldő fizeti.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10.